KIN Klimaatonderzoek Initiatief Nederland
Samen transities versnellen

EERSTE VERJAARDAG INTERVIEW MAGAZINE

Interview Heleen
"Een organisatie in wording met enorm veel potentieel"

Interview Jan
"KIN zit in een unieke positie om echt impact te gaan genereren"

Inhoud

3 **INTERVIEW SANLI**
"KIN moet laten zien hoe wetenschap de weg kan wijzen"

6 **INTERVIEW MARTIJN**
"We hebben nu veel meer kennis van systeemdenken, het klimaatkennislandschap, praktische methoden en samenwerking"

8 **INTERVIEW HELEEN**
"Een organisatie in wording met enorm veel potentieel"

10 **INTERVIEW MICHIEL**
"De groei van KIN ging schokkerig maar gestaag voorwaars"

14 **REDACTIEPAGINA**
Verjaardagswensen van het KIN team

16 **INTERVIEW GERARD EN LINDA**
"Het KIN is succesvol van start gegaan, maar leert nog elke dag"

20 **INTERVIEW JAN**
"KIN zit in een unieke positie om echt impact te gaan genereren"

23 **COLOFON**

Interview Sanli

"KIN moet laten zien hoe wetenschap de weg kan wijzen"

Sanli Faez, natuurkundige en onderzoeker aan het Debye Instituut, was vanaf de eerste bijeenkomst in april 2022 betrokken bij het Klimaatonderzoek Initiatief Nederland (KIN). Als lid van de Taskforce en later de stuurgroep, speelde Sanli een belangrijke rol in de opbouw van KIN. Een uitermate geschikt teamlid om te bevragen over hoe het KIN was, is en waar het de komende jaren heen gaat.

De start: hoop en opwinding

Toen Sanli bij het KIN betrokken raakte, voelde hij meteen 'opwinding' die hij deelde met veel van zijn collega's. "Er was veel enthousiasme omdat klimaatoplossingen ein-de-lijk de nationale en institutionele steun kregen die ze verdienden, met wetenschappelijke organisaties die hun krachten bundelden," vertelt Sanli.
Het gevoel toen:

de wetenschappelijke inspanningen tot dan toe waren te versnipperd. Volgens Sanli was er geen tot weinig collectieve inzet om de urgentie van de klimaatcrisis aan te pakken.

Sanli herinnert zich hoe deze begindagen van KIN gedomineerd werden door de wens om wetenschappers beter te verbinden en een gezamenlijk front te vormen om samen transities te versnellen en te werken aan een klimaatbestendig en klimaatneutral Nederland. "Het idee om wetenschap een leidende rol te geven in het aandragen van klimaatoplossingen voelde als een noodzakelijke stap."

KIN nu: een collectieve inspanning

Op de vraag hoe hij het KIN vandaag de dag zou omschrijven, antwoordt Sanli: "KIN is een collectieve inspanning om de wetenschappelijke gemeenschap in een positie te brengen waarin ze daadwerkelijk kan bijdragen aan de oplossingen voor de grote klimaatproblemen." Volgens Sanli moet de wetenschap een leidende rol spelen, in plaats van de maatschappelijke ontwikkelingen alleen te volgen. Hij ziet het KIN als een cruciale schakel die deze verschuiving mogelijk maakt door samenwerking te stimuleren en verschillende leerdisciplines samen te brengen.

Sanli benadrukt dat KIN een nieuwe weg aan het bewandelen is in de wereld van klimaatonderzoek, waarbij zowel wetenschap als samenleving betrokken worden. "Het gaat om het vinden van manieren om met zoveel mogelijk invloed systeemtransities te versnellen," legt hij uit. KIN fungeert volgens hem als een voorbeeld voor hoe wetenschap meer impact kan maken door nauwer samen te werken met andere sectoren zoals NGO's, bedrijven en burgerbewegingen.

Groei: energiek en vastberaden

Als Sanli de groei van KIN in drie woorden moet omschrijven, kiest hij voor "energiek, vastberaden en reflexief." Hij prijst het jonge KIN-team voor de constante dialoog met een breed netwerk van wetenschappers en maatschappelijke partijen. "Ze werken zorgvuldig en standvastig, met een scherp oog voor KIN's impact," zegt hij. Ondanks de uitdagingen die inherent zijn aan een jong initiatief, ziet Sanli dat het KIN-team vastberaden is om grote stappen te zetten. Een bijzonder hoogtepunt van het afgelopen jaar was voor Sanli de aankondiging van het

wetenschappelijk boegbeeld. "Derk is al jaren een verbindende kracht tussen onderzoek, beleid en praktijk als ondernemende transitieonderzoeker. Het aanstellen was dus een belangrijk moment, omdat het KIN echt op de kaart zette en liet zien dat we een serieus instituut zijn," zegt hij.

KIN's potentieel en toekomst

Hoewel Sanli vindt dat KIN zijn focus en missie goed heeft weten te verankeren, is de schaal waarop het opereert niet zo groot als hij oorspronkelijk had gehoopt. "KIN had tien keer groter moeten zijn om vanaf onze gezamenlijke achterstand naar een voorsprong te kunnen springen en de enorme klimaatuitdagingen het hoofd te bieden," zegt hij. Toch is hij optimistisch: "Het team en het netwerk van toegewijde mensen breiden hun capaciteit uit, ondanks de financiële beperkingen."
Voor de toekomst hoopt Sanli dat het KIN zijn methoden en werkwijze verder kan verspreiden naar de instellingen in het netwerk. "We moeten voorbereidingen treffen om onze activiteiten op te schalen, voorbij het kernteam van KIN."

> *We moeten voorbereidingen treffen om onze activiteiten op te schalen, voorbij het kernteam van KIN*

Een boodschap voor de volgende generatie

Sanli sluit het interview af met een oproep aan de volgende generatie onderzoekers: "Jonge onderzoekers kijken naar initiatieven zoals KIN voor inspiratie en begeleiding. Ze verwachten dat wij academische projecten faciliteren die echt kunnen bijdragen aan het aanpakken van de grootste crises van onze tijd." Zijn wens voor KIN is helder: "Ik wil dat we KIN nog verder laten groeien en demonstreren hoe wetenschap de weg kan wijzen naar duurzame en rechtvaardige oplossingen."

Sanli Faez
Universitair hoofddocent bij Debye Instituut voor Nanomaterialen-wetenschappen, Medeoprichter van Lili's Proto Lab, Open Science Lead bij KIN

Natuurkundige Sanli Faez is onderzoeker bij de Debye institute for nanomaterials science, Open Science Lead bij Klimaatonderzoek Initiatief Nederlands en Bestuurlid van De Jonge Akademie. Hij is medeoprichter van de KlimaatHelpdesk en streeft naar een rechtvaardigende en duurzame academie, mede door het creëren van Open-source Hardware op het gebied van diagnostiek, elektriciteitsopslag en nanofotonica. Sanli was vanaf de eerste bijeenkomst in april 2022 betrokken bij KIN, als lid van de Taskforce en later de stuurgroep.

Interview Martijn

"We hebben nu veel meer kennis van systeemdenken, het klimaatkennislandschap, praktische methoden en samenwerking"

Martijn is vanaf 2022 betrokken bij het KIN, eerst in een ondersteunende rol vanuit de KNAW (Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, mede initiatiefnemer van het KIN) en later als secretaris van de programmagroep en de stuurgroep in de kwartiermaakfase. Nu het KIN officieel is opgericht, blijft hij actief betrokken. In dit interview kijkt Martijn terug op de opstart van het KIN en blikt hij vooruit op de uitdagingen en kansen die voor het KIN liggen.

Een zoekende start: de oprichting van KIN

Toen Martijn in 2022 betrokken raakte bij het KIN, bevond het initiatief zich nog in de beginfase. "In die tijd was het nog erg zoeken naar de juiste vorm en aanpak," vertelt hij. "Het idee was duidelijk: met KIN willen we meer maatschappelijke impact maken door middel van wetenschap, maar hoe en met wie dat precies moest gebeuren, daar worstelden we mee."

Martijn herinnert zich de discussies over hoe het Pact moest werken: "Moet het programma door het Pact worden bepaald, of moet het Pact werken op basis van een vast programma? En hoe kunnen we meten of we daadwerkelijk systeemtransities zouden 'bereiken', terwijl die veranderingen vaak pas op de lange termijn zichtbaar zijn? Kortom, je loopt onherroepelijk tegen de grenzen van een systeem aan als je van binnenuit verandering probeert te bewerkstelligen."

Inhoud, netwerk en praktijk

Sinds de oprichting van KIN zijn er volgens Martijn belangrijke stappen gezet. Hij omschrijft de ontwikkeling van het KIN in drie woorden: inhoud, netwerk en praktijk. "Er is nu een echt team dat veel inhoudelijke kennis heeft opgebouwd op het gebied van systeemdenken. We hebben een beter beeld van het maatschappelijke en wetenschappelijke landschap in Nederland op klimaatgebied. En we beginnen steeds meer de weg te vinden in de praktische methoden waarmee we nieuwe ideeën en samenwerkingen vorm kunnen geven." Martijn noemt het opstarten van de eerste werkgroepen in het Pact en de samenwerking met het THRIVE Institute (waarmee we de Purpose Accelerator pilot draaiden)

als voorbeelden van succesvolle initiatieven. Een hoogtepunt voor Martijn was de Crutzen workshop, die leidde tot het ACT-werkprogramma. In dit magazine lichten we beide begrippen toe. "Dat was echt een kantelpunt. Het bracht mensen samen en leidde tot concrete plannen, waaruit nu het werkprogramma over klimaatrechtvaardigheid in steden is ontstaan. Maar ook het binnenhalen van Derk Loorbach als wetenschappelijk boegbeeld heeft ons enorm vooruitgeholpen. Hij brengt de systeemgedachte echt tot leven binnen KIN, door zijn kennis en best practices van transitiewetenschap."

De toekomst: meer concrete invulling

Op de vraag of het KIN is geworden wat hij voor ogen had, reageert Martijn genuanceerd; "We begonnen met het idee om een instituut op te zetten met een structureel budget van €100 miljoen euro per jaar uit het klimaatfonds. Dat is niet gelukt. Maar dat betekent niet dat we geen impact kunnen maken. Er zijn dingen ontstaan die we van tevoren niet hadden kunnen uitdenken en dat laat zien dat we ook met minder dan €100 miljoen heel wat voor elkaar kunnen gaan krijgen!" Martijn ziet de komende tijd als een fase waarin het KIN nog concreter en praktischer moet worden: "Ik hoop dat we alles wat we nu hebben bedacht praktischer kunnen gaan invullen en dat er onverwachte dingen ontstaan die we nu nog niet kunnen voorzien."

Een oproep aan het KIN-team

Martijn heeft een duidelijke boodschap voor de mensen binnen het KIN: "We moeten ons blijven beseffen dat we zelf deel uitmaken van het systeem dat we willen veranderen. Werken aan systeemtransities vraagt om een creatieve, open blik, zelfreflectie en vooral doorzettingsvermogen." Voor het komende jaar hoopt hij dat KIN zich verder ontwikkelt, waarbij verschillende soorten kennis (wetenschap, filosofie, praktijk, etc.) worden ingezet om concrete maatschappelijke problemen aan te pakken; "We moeten af van fossiele brandstoffen, maar ik hoop dat het KIN zich als een olievlek verspreidt."

Martijn Bart
Senior beleidsmedewerker klimaat bij KNAW

Martijn is ecoloog met een achtergrond in onderzoek naar diepzee koralen en sponzen. Inmiddels werkt hij 2,5 jaar voor de KNAW waar hij verantwoordelijk is voor de activiteiten die de KNAW op klimaatgebied organiseert. Hieronder valt de totstandkoming van het KIN, maar ook verschillende webinars en bijeenkomsten.

Interview Heleen

"Een organisatie in wording met enorm veel potentieel"

Heleen de Coninck is al sinds de beginfase nauw betrokken bij het KIN. Als voorzitter van de NWO-KNAW-taskforce stond zij aan de basis van het eerste voorstel voor het KIN en speelde ze een belangrijke rol in het vormgeven van het KIN als instituut. In deze terug- en vooruitblik deelt Heleen haar ervaringen over de opstart van KIN en haar visie op de toekomst.

De oprichting: een radicaal idee met grote betrokkenheid

De Taskforce maakte van de veel bescheidenere opdracht van NWO en KNAW een ambitieus en radicaal idee. "Het was geweldig om met de 22 andere leden van de Taskforce samen te werken en met de mensen van NWO en KNAW," vertelt Heleen. "We vormden samen een gedeelde visie die behoorlijk afweek van de opdracht. Die collectieve gedrevenheid was cruciaal om het NWO-bestuur te overtuigen de KIN-pilot toch te financieren."

Heleen herinnert zich de opstartfase als een periode van grote betrokkenheid en motivatie. "Ons idee was om wetenschappers onderdeel te maken van het versnellen van systeemtransities om maatschappelijke uitdagingen aan te kunnen. Maar hoe dat precies moest gebeuren, was nog onzeker," legt ze uit. Desondanks was er een breed gedragen enthousiasme om van het KIN een succes te maken.

Een onstuimige, zoekende groei

De ontwikkeling van KIN omschrijft Heleen als onstuimig, zoekend en gedragen. "KIN is in korte tijd uitgegroeid van een idee naar een regieorgaan dat de wetenschappelijke orde ondervraagt en uitdaagt," vertelt ze. Ze ziet de daadkracht van KIN, maar merkt ook de uitdaging om inclusiviteit te waarborgen: "Het team van KIN doet enorm zijn best om iedereen erbij te halen, vooral vanuit de wetenschap. Maar de écht relevante partijen uit de samenleving betrekken (de probleemeigenaren) en hen in de lead zetten, is veel ingewikkelder."

Toch ziet Heleen veel steun voor KIN, zowel vanuit de wetenschap als vanuit maatschappelijke partijen. "Als je uitlegt wat KIN wil zijn, ziet iedereen dat KIN van groot belang is voor de toekomst van klimaatbeleid en systeemtransities. Het besef moet nog wel worden verbreed."

Belangrijke hoogtepunten en lessen

Een van de hoogtepunten die Heleen noemt, is de eerste vergadering van het Global Transitions Programme Committee, waarvan zij co-voorzitter is. "We hebben een geweldige internationale groep transitiedoeners verzameld die niet alleen systeemtransitie, maar ook rechtvaardigheid en de realiteit van kwetsbare landen hoog in het vaandel hebben staan. De pilot van Global Transitions is bijvoorbeeld in Mozambique, een land wat veel nadelige gevolgen ondervindt van klimaatverandering, maar hier zelf weinig aan heeft bijgedragen. Dat bevestigde voor mij de noodzaak om kritische buitenstaanders te betrekken in ons werk."

Toch benadrukt Heleen dat KIN nog niet volledig is geworden wat ze voor ogen had. "De living labs en diepe samenwerking tussen maatschappij en kenniswerkers die we voor ogen hadden is er nog niet. En met de Taskforce hoopten we op structurele financiering vanuit de overheid om systeemtransities te versnellen en zo het 2050-doel in de Klimaatwet mogelijk te maken. Nu wordt weinig beleid voor ontwikkeld. De praktijk is weerbarstiger, maar dankzij de KIN-pilot is er een eerste stap gezet. Veel mensen zijn gemobiliseerd, maar we zijn er nog lang niet."

> *"Ik hoop dat de overheid inziet dat structurele financiering van het KIN cruciaal is om verder te kunnen groeien"*

De toekomst van KIN: impact en dienstbaarheid

Heleen is duidelijk over wat het KIN moet nastreven: "KIN moet niet van de wetenschappers of van NWO zijn, maar van de samenleving. Het moet maatschappelijke impact opleveren, geen wetenschappelijke publicaties. We hebben een dienstbare houding nodig, vooral van de kenniswerkers." Voor de toekomst hoopt Heleen dat het KIN echte systeemtransitieprojecten kan realiseren en dat maatschap-pelijke partijen de waarde van het KIN gaan erkennen.

Heleen de Coninck

Hoogleraar bij TU Eindhoven en Radboud Universiteit, plaatsvervangend voorzitter bij Wetenschappelijke Klimaatraad

Heleen is als hoogleraar Socio-technische Innovatie en Klimaatverandering verbonden aan de TU Eindhoven. Ze is ook hoogleraar Systeemtransities en Klimaatverandering aan de Radboud Universiteit. Haar onderzoek gaat over internationaal klimaatbeleid, energietechnologie en -innovatie en systeemtransities, met in Nederland een focus op klimaatbeleid voor de energie-intensieve industrie.

Michiel van den Hout

Algemeen directeur bij KIN

Michiel is verantwoordelijk voor het dagelijks functioneren, de meerjarenstrategie en vertegenwoordiging van het KIN. Met een achtergrond in bionanofysica en ruime ervaring in projectmanagement, publiek-private samenwerkingen en strategische advisering, slaat hij de brug tussen wetenschap, beleid en innovatie. Michiel was vanaf 2021 betrokken toen de PCNI (Permanente Commissie voor de Nationale Instituten) NWO en KNAW adviseerde over een 'instituut-nieuwe-stijl' rondom klimaatonderzoek. Hij was eerst kwartiermaker en sinds begin 2024 algemeen directeur.

“De groei van KIN ging schokkerig maar gestaag voorwaarts”

Iemand die al vanaf de beginfase nauw betrokken is geweest en vandaag de dag nog steeds een belangrijke rol speelt bij het KIN: onze algemeen directeur, Michiel van den Hout. Bij het terugblikken op en vooruitkijken naar het KIN, mag hij natuurlijk niet ontbreken.

De Permanente Commissie voor de Nationale Instituten (PCNI) adviseerde om na te denken over een ‘instituut-nieuwe-stijl’ voor klimaatonderzoek. Vanaf toen werd Michiel betrokken. Hij was deel van het team dat werkte aan het adviesrapport van de Taskforce. “Het KIN was vanaf het begin echt een gezamenlijk project. We vergaderden wekelijks met de stuurgroep en er was een sterk gevoel van saamhorigheid – we hebben het echt samen opgezet.”

Terugblik: de oprichting van KIN

In de beginperiode van KIN, ongeveer van bovenstaand advies in januari 2022 tot de oprichting in november 2023, was de focus vooral op samenwerking en afstemming tussen verschillende betrokkenen. Michiel herinnert zich dat het team intensief samenwerkte, wat echt voor een band zorgde: “Omdat ieder stuurgroeplid ook voorzitter was van een van de bredere werkgroepen, zorgden we voor een goede samenhang en bleef iedereen op

de hoogte van de ontwikkelingen. Het gevoel van 'wij zijn het KIN' was essentieel en dat wilden we behouden." Michiel kijkt terug op deze periode als een spannende en dynamische tijd waarin de fundamenten werden gelegd voor wat KIN zou worden.

Activiteiten waarmee we onze nationale meerwaarde lieten zien

Het afgelopen jaar heeft KIN flinke stappen gezet, waaronder het opstarten van de eerste werkgroepen in het Pact, de oprichting van een Community of Practice voor transdisciplinair samenwerken en een sessie die het proces van het IPCC ondersteunde. Deze activiteiten en instrumenten lichten we verder in het magazine toe. Ook het opstarten van verschillende nieuwe initiatieven en werkgroepen binnen het KIN Pact geeft volgens Michiel aan dat KIN steeds meer een impactvolle rol begint te spelen in het nationale klimaatbeleid.

Michiel is trots op alle activiteiten, die volgens hem de nationale meerwaarde laten zien, maar noemt als voorbeeld in het bijzonder het project voor het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Dit project werd al eerder in de tijdlijn toegelicht en hier hebben we ook een samenvatting van opgenomen in het magazine. Dit project was gericht op de ontwikkeling van adaptatiepaden voor de nationale adaptatiestrategie. "We hebben een heel brede groep experts bij elkaar gebracht, wat leidde tot kruisbestuiving en inspiratie. Het mooie is dat dit proces niet alleen wetenschappelijke methodes combineerde, maar ook op korte termijn concrete resultaten opleverde die richting geven aan beleidsmakers. Het feit dat deze topexperts meewerken aan het ontwikkelen van deze paden laat zien hoe serieus we worden genomen en hoe belangrijk ons werk is," vertelt hij trots.

Op de vraag of KIN is geworden wat hij voor ogen heeft, antwoordt hij dat dat afhangt van de manier waarop je kijkt. "We zijn geen instituut geworden, zoals ik aanvankelijk dacht, maar een regieorgaan. Dat is wel echt wat anders qua doelstelling en werkwijze," geeft hij toe. "Maar ergens is het ook interessanter; we voeren zelf geen onderzoek uit, maar we hebben wel een hele inhoudelijke rol, we zitten echt tussen de rol van financier en uitvoerder in. Heel spannend soms, maar ook juist hard nodig."

> ***"Sommige dingen gaan vreselijk snel en goed. Andere dingen gaan veel langzamer dan ik zou willen"***

KIN als jongvolwassene of student

En waar is het KIN nu? Michiel vergelijkt KIN met een jongvolwassene of student: "We staan op eigen benen en zijn nog volop in ontwikkeling. We hebben de nieuwsgierigheid en onverschrokkenheid van de

"KIN is als jongvolwassene: volop nieuwsgierig en in ontwikkeling, genietend van het leven en met aandacht voor anderen om ons heen"

jeugd, en tegelijkertijd zijn we aan het leren hoe we onze rol het beste kunnen vervullen." Hoewel er nog veel te doen is, ziet Michiel dat het KIN groeit en zich steeds verder ontwikkelt in de juiste richting; "Sommige dingen gaan vreselijk snel en goed. Andere dingen gaan veel langzamer dan ik zou willen."

En daar hoort ook een kritische blik van het KIN bij, waar Michiel gelukkig open voor staat: "Blijf betrokken; we doen ons best, maar soms zullen we dingen missen of verkeerde keuzes maken. Spreek ons aan als je dat ziet, want we zijn altijd graag bereid om de dingen beter te doen."

Het KIN is (en blijft hopelijk) 'van ons, voor ons'

Michiel's wens voor KIN in het komende jaar is om een aantal aansprekende nieuwe projecten te starten, waarin wetenschappelijke kennis wordt ingezet om concrete problemen van niet-wetenschappers op te lossen. "Ik hoop ook dat de samenwerking tussen onderzoeksinstellingen verder zal worden versterkt, zodat verschillende klimaatinitiatieven in Nederland nog beter met elkaar verbonden worden."

En nu? "Ik hoop dat mensen ons blijven zien als 'van ons, voor ons'," geeft Michiel mee als wens voor KIN. "Want de belangrijkste meerwaarde is dat KIN een plek is waar mensen die dezelfde doelen nastreven elkaar kunnen vinden en samen kunnen werken. Zonder dit soort mensen kunnen we nooit het verschil maken!"

Het project voor het ministerie van IenW gericht op de ontwikkeling van adaptiepaden, ook wel Make-atons genoemd.

VERJAARDA

LIZANNE
"Mijn verjaardagswens is dat het KIN in andere delen van de wereld change agents kan ondersteunen die een bijdrage leveren aan klimaatweerbaarheid en – bestendigheid. Ik hoop ook dat we als KIN in Nederland zichtbaar kunnen maken wat voor gevolgen onze voetafdruk heeft op kwetsbare delen van de wereld. Op naar meer gelijkwaardige en rechtvaardige samenwerkingen komend jaar!"

SANLI
"Mijn wens is om de naam KIN en de KIN-methode uit te breiden naar instellingen binnen het netwerk en ons voorbereiden op het opschalen van hun activiteiten buiten het kernteam."

JELTE
"Ik wens het KIN komend jaar een succesvol eerste Global Transitions programma in Mozambique! Een programma dat samenwerkingen tussen verschillende belanghebbenden versterkt en bijdraagt aan een klimaatrechtvaardige en weerbare samenleving."

NINAROSA
"Zou geweldig zijn als we volgend jaar al écht verbindingen hebben gelegd die er anders niet geweest zouden zijn – en natuurlijk dat communicatie daar een significante bijdrage aan heeft kunnen leveren!"

MARTIJN
"Ik wens dat we tot een concretere en meer praktische invulling komen van alles dat we tot nu toe hebben bedacht, en dat er onverwachte dingen ontstaan die we nu nog niet kunnen voorzien. We moeten af van fossiele brandstoffen maar ik hoop dat het KIN zich als een olievlek verspreid."

MIRKO
"Dat we een paar programma's hebben neergezet waarvan de stakeholders zeggen "daar hadden we wat aan!"

AGSWENSEN

LISA
"Mijn wens is dat we met doeltreffende communicatie-middelen de juiste mensen weten te bereiken waardoor we bijdragen aan een klimaatbestendig Nederland."

STEPHI
"Ik wens het KIN dat we vele waardevolle verbindingen kunnen leggen en plezier blijven hebben met ons werk."

ROSA
"Mijn wens: dat het KIN overbodig is en wereld-vrede heeft veroorzaakt!"

ANNA
"Het zou supermooi zijn als over een jaar alle transities die wij mee hebben helpen versnellen, worden vormgegeven en uitgevoerd vanuit de lens van klimaat-rechtvaardigheid. Dit geldt voor transities in het klimaatonderzoek, transities in de uitvoering en voor transdisciplinaire transities."

BJÖRK
"Ik wens dat het Pact een bruisend netwerk is waar mensen elkaar weten te vinden vanuit verschillende achtergronden en dat verschillende actieve werkgroepen stappen aan het verrichten zijn op belangrijke transitiethema's."

MICHIEL
"Ik hoop dat we erin slagen een aantal aansprekende nieuwe projecten op te starten, waarin we concrete problemen van niet-wetenschappers helpen oplossen met inzet van wetenschappelijke kennis en expertise. Ook hoop ik dat we de samenwerking tussen de verschillende onderzoeksinstellingen verder kunnen versterken, door het samenbrengen van verschillende klimaatcentra en initiatieven in het land."

Interview Gerard en Linda

"Het KIN is succesvol van start gegaan, maar leert nog elke dag"

Gerard van der Steenhoven en Linda Steg spelen beiden een belangrijke rol binnen het KIN. Als voorzitter van de KIN stuurgroep (Gerard) en voorzitter van de Strategie- en Adviesraad (SAR) (Linda) zijn ze nauw betrokken bij de strategische koers en verdere ontwikkeling van KIN. Een mooi duo om een duo-interview mee te doen over de opstartfase van KIN, de groei van de organisatie en hun verwachtingen voor de toekomst.

De oprichting van het KIN: Enthousiasme en lef

Gerard en Linda waren beiden als vice-voorzitter van de NWO-KNAW Taskforce Klimaat betrokken bij het KIN en speelden een cruciale rol in de oprichting. Gerard vertelt: "De Taskforce koos vol overtuiging voor een transdisciplinaire aanpak, gericht op het versnellen van systeemtransities naar een duurzame samenleving. Dit was een radicaal idee dat fundamenteel afweek van wat we in de Nederlandse wetenschap gewend waren. Het was een avontuur waarbij we wisten dat er weerstanden zouden zijn, maar het lukte ons toch om veel collega's mee te krijgen."

Linda herinnert zich ook de energie en het enthousiasme in die beginfase. "We hadden een groep van zeer gemotiveerde mensen die allemaal inzagen dat de impact van onderzoek vergroot moest worden om de negatieve gevolgen van klimaatverandering te verminderen. We willen dingen echt radicaal anders doen en dat zorgde voor een vernieuwende, out-of-the-box mentaliteit. Het was een inspirerende tijd waarin we samen plannen ontwikkelden over hoe we wetenschap en maatschappij beter konden verbinden."

Groei door te leren

Beiden zijn het erover eens dat het KIN veel progressie heeft geboekt sinds de oprichting, maar dat het nog steeds een proces van leren en zoeken is. Linda vertelt dat KIN zoekend is naar de beste manier om daadkracht te combineren met inclusiviteit. "Het is een uitdaging om snel impact te realiseren en tegelijkertijd niemand uit

> *"Voor mij was het geweldig om te zien hoeveel jonge mensen bereid waren om als professional zich voor het KIN in te zetten"*
> *Gerard van der Steenhoven*

> ***"Sommige dingen zullen mislukken maar dat is prima, want daar leren we van en daardoor kunnen we het daarna nóg beter doen"***
>
> *Linda Steg*

te sluiten, vooral aan de kant van de wetenschap, maar we zien dat dit steeds beter lukt. De bredere betrokkenheid van maatschappelijke partners in de SAR is ook een belangrijke stap voorwaarts."

Gerard beschrijft de groei van als 'groei door te leren.' Hij legt uit: "Een van de kernprincipes van het KIN is dat we luisteren naar de vraag van onze maatschappelijke partners. Wat hebben zij nodig om de transitie naar een duurzame samenleving te versnellen? Door deze aanpak leren we steeds meer over hoe we ons werk moeten inrichten, en we ontwikkelen voortdurend nieuwe werkvormen." Een hoogtepunt voor Linda was de toewijding en inzet van de leden van de SAR, ondanks hun drukke agenda's. "De SAR-leden brengen brede expertise en een sterk netwerk met zich mee, en ze zijn allemaal enorm gemotiveerd om van het KIN een succes te maken. Dat geeft mij veel vertrouwen in de toekomst."

Het KIN: nog niet af, maar met veel potentie

Hoewel het KIN volgens Gerard en Linda grote stappen heeft gezet, zijn ze het erover eens dat het initiatief nog niet is waar het zou moeten zijn. "Het KIN is geworden wat ik had verwacht, maar ook weer niet," vertelt Gerard. "Ik had het enthousiasme en de innovatieve werkvormen wel verwacht, maar de manier waarop die werkvormen zich ontwikkelen is heel anders dan ik

> *"Niet alles zal werken of mogelijk blijken, maar uiteindelijk dragen we door met durf en lef voor onze concepten te vechten écht bij aan een nieuwe – zoveel fraaiere – samenleving"*
> *Gerard van der Steenhoven*

Gerard van der Steenhoven
Bijzonder adviseur bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Deeltijd hoogleraar bij de Universiteit Twente, Voorzitter stuurgroep bij KIN

Gerard van der Steenhoven heeft tot 2023 leiding gegeven aan het KNMI, en is sindsdien actief als bestuurder, toezichthouder en adviseur bij een handvol organisaties zoals KIN, DCC, TNO, Sonnenborgh en Springtij. Daarnaast is hij betrokken bij visitaties en geeft hij publieks-lezingen en cursussen over klimaatverandering. Gerard is sinds 2022 betrokken als vice-voorzitter van de Taskforce, vice-voorzitter (en later voorzitter) van de 'stuurgroep in oprichting' en inmiddels als voorzitter van de 'stuurgroep na oprichting'.

had voorzien. En waarschijnlijk is dat heel goed. We hebben nu een fundament gelegd, maar we moeten nu concreet worden met projecten en programma's."

Linda sluit zich hierbij aan: "We zijn nog steeds in ontwikkeling. Omdat we dingen radicaal anders willen doen, zal niet alles meteen lukken. Maar dat is prima, want van de mislukkingen leren we en daardoor kunnen we het de volgende keer beter doen."

Kijken naar de toekomst

Voor beide bestuurders ligt de focus voor de komende tijd op het concretiseren van KIN's plannen en initiatieven. Linda hoopt dat het KIN in het komende jaar meer concrete projecten zal opstarten die echt bijdragen aan het versnellen van systeemtransities. "Mijn wens is

Linda Steg
Hoogleraar Omgevingspsychologie bij RUG

Linda Steg is hoogleraar milieupsychologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Ze onderzoekt factoren die duurzaam gedrag beïnvloeden en de acceptatie van strategieën om dit te bevorderen. Ze is lid van de KNAW, de Europese Academie van Wetenschappen en de Nederlandse Wetenschappelijke Klimaatraad en was hoofdauteur van het IPCC-rapport over 1,5°C en AR6.

dat maatschappelijke partijen de waarde van het KIN gaan benoemen en dat we projecten opstarten die impact maken," zegt ze. Ze is blij met de inzet van iedereen die betrokken is bij het KIN en spreekt haar dankbaarheid uit voor hun toewijding. Gerard hoopt vooral dat er internationaal en op het gebied van biodiversiteit meer stappen gezet kunnen worden. "De concepten en structuren staan, nu moeten we concrete projecten \en programma's op de rails krijgen," stelt hij. "Het KIN is erin geslaagd een andere, meer inclusieve (co-creatie), manier van onderzoek op te zetten, maar we leren daar nog steeds elke dag van."

Een boodschap voor het KIN: Blijf vechten

Beiden hebben een duidelijke boodschap voor de mensen binnen het KIN. Gerard roept op tot durf en lef: "Blijf vechten voor onze concepten en blijf vertrouwen hebben in elkaar en de programma's die we ontwikkelen. Er zullen tegenslagen zijn, maar uiteindelijk dragen we op deze manier echt bij aan een nieuwe en betere samenleving."

Linda sluit af met een oproep aan de volgende generatie onderzoekers en betrokkenen: "We moeten blijven streven naar wetenschappelijke en maatschappelijke impact. Het KIN moet niet alleen van wetenschappers zijn, maar van de samenleving. We moeten samenwerken met de praktijk om een grotere maatschappelijke impact te hebben."

Interview Jan

"KIN zit in een unieke positie om echt impact te gaan genereren"

Jan de Boer is vanaf het prille begin betrokken bij het KIN en heeft met zijn visie en inzet een belangrijke rol gespeeld in de oprichting van het initiatief. Als hoogleraar theoretische natuurkunde en voorzitter van het Exacte en Natuurwetenschappen (ENW)-domein binnen NWO, heeft Jan het klimaatonderzoek altijd als een integraal onderdeel van de wetenschappelijke en maatschappelijke agenda gezien. Een interessant persoon om te vragen naar zijn reflecties op het ontstaan van KIN, de groei die het initiatief heeft doorgemaakt en zijn verwachtingen voor de toekomst.

De vroege stappen: Een visie en een ambitie

Jan was al in het najaar van 2021 bezig met het nadenken over hoe klimaatonderzoek in Nederland beter georganiseerd kon worden. "Het begon allemaal met een discussie binnen het ENW-domein. De vraag die ik toen stelde was simpel: 'Als we klimaatonderzoek zo belangrijk vinden, waarom beginnen we er dan niet gewoon mee?' Dat leidde tot een visiestuk waarin we voorstelden om nationaal integraal klimaatonderzoek te gaan organiseren," vertelt hij. Dit visiestuk, geschreven samen met Pieter de Witte en Josef Stuefer, legde de basis voor wat later KIN zou worden.

Niet lang daarna verscheen het adviesrapport van de Permanente Commissie Nationale Instituten (PCNI), waarin werd geadviseerd om op het gebied van klimaatonderzoek nationaal samen te werken in de vorm van een 'instituut-nieuwe-stijl'. De reden was simpel: er was (en is nog steeds) behoefte aan snelle krachtenbundeling en coördinatie op het gebied van klimaatonderzoek. Het doel van zo'n instituut is om bestaande sterktes in het land verbinden, wetenschappers uit alle disciplines bijeen te brengen en nationale coördinatie aanjagen.

Jan: "We hebben toen een voorstel gemaakt om langs drie sporen te werken: het Pact, het programma en het centrum. We stelden voor om een Taskforce in te stellen en dit alles bij de Raad van Bestuur (RvB) gepitcht. De RvB was enthousiast en zo begon het avontuur van KIN."

KIN aan het begin: Grootse ambities
De eerste stappen van KIN werden gezet met een Taskforce, een globaal plan op de hoofdlijnen en grote ambities. Jan herinnert zich die tijd als een periode van enthousiasme en samenwerking. "Het was een periode waarin we veel ideeën hadden, maar nog weinig concreet was. We wilden met KIN niet alleen de wetenschap verbinden, maar ook maatschappelijke impact maken. Dat was een ambitieus doel, en de weg naar dat doel was nog niet volledig uitgestippeld," legt hij uit.

> ***"Sommige kortlopende en impactvolle projecten waren zonder KIN nooit tot stand gekomen"***

Desondanks was er een sterke wil om KIN te laten slagen. Jan benadrukt dat het idee van KIN vanaf het begin gedragen werd door een brede groep wetenschappers en stakeholders. "Het was geweldig om te zien hoeveel mensen bereid waren om bij te dragen aan dit initiatief, en dat gaf ons de energie om door te gaan, zelfs toen we nog zoekende waren naar de juiste structuur."

De groei van KIN:
Ambitie, noodzaak en urgentie
Als Jan de groei van KIN in drie woorden zou moeten omschrijven, kiest hij voor "ambitie, noodzaak en urgentie." Deze woorden spreken volgens hem voor zich: "De ambitie om met wetenschap echte impact te maken op het klimaat, de noodzaak om dit snel en goed te doen, en de urgentie die klimaatverandering met zich meebrengt."

KIN heeft in korte tijd een sterke positie verworven in het Nederlandse klimaatonderzoek. "We hebben in een relatief korte periode grote

Jan de Boer
Hoogeleraar theoretische natuurkunde UvA,
Voorzitter domein ENW bij NWO
Lid Raad van Bestuur (RvB) bij NWO,
portefeuillehouder KIN

Jan de Boer is hoogleraar theoretische natuurkunde aan de UvA en mijn onderzoek heeft grappig genoeg niets met klimaat te maken. Hij studeerde in Groningen, is gepromoveerd in Utrecht en is bijna 6 jaar lang postdoc in de VS geweest.

naamsbekendheid gekregen en zitten nu in een unieke positie om echt impact te genereren," vertelt Jan trots. Toch ziet hij ook uitdagingen. "Het is een succes dat we zoveel betrokkenheid hebben kunnen genereren, maar er is nog veel werk te doen om concrete resultaten te boeken."

Hoogtepunten en uitdagingen

Op de vraag naar hoogtepunten van het afgelopen jaar, noemt Jan verschillende belangrijke mijlpalen. "Er zijn voortdurend nieuwe mijlpalen, zoals de benoeming van ons wetenschappelijk boegbeeld, de lancering van nieuwe instrumenten en de ontwikkeling van de Theory of Change en meerjarenstrategie. Maar een hoogtepunt was zeker de eerste Crutzen-workshops. Er gebeurt zoveel dat het soms moeilijk is om alles bij te houden," geeft hij lachend toe.

Jan prijst ook de inzet van Michiel van den Hout, de algemeen directeur van KIN, voormalig kwartiermaker. "Michiel is instrumenteel geweest in het opbouwen van KIN. Hij heeft een enorme bijdrage geleverd om te komen waar we nu zijn."

De toekomst van KIN: Concreet worden

Hoewel Jan tevreden is met de vooruitgang die KIN heeft geboekt, erkent hij dat er nog ruimte is voor verbetering. "Ja en nee," antwoordt hij op de vraag of KIN is geworden wat hij in gedachten had. "We hebben enorm veel bereikt qua naamsbekendheid en betrokkenheid maar ik had misschien gehoopt dat we al wat verder zouden zijn met concrete resultaten. Misschien was dat achteraf gezien niet realistisch, gezien de schaal van de uitdaging." Voor het komende jaar hoopt Jan dat KIN verder door zal ontwikkelen en nog meer impact zal creëren. "We moeten blijven werken aan een portefeuille van kortlopende en impactvolle projecten, waarvan je zou kunnen zeggen dat die zonder KIN nooit zouden zijn ontstaan."

> ***"KIN is een groot succes qua naamsbekendheid en betrokkenheid van een hele grote groep wetenschappers en andere stakeholders"***

Een boodschap voor KIN: Blijf ambitieus

Tot slot heeft Jan een duidelijke boodschap voor de mensen binnen KIN: "Blijf ambitieus en blijf werken aan projecten die echt impact maken. We hebben al veel bereikt, maar de uitdaging is groot en er is nog veel te doen. Laat bijvoorbeeld ook zien dat de pledges van de Pact partners echt iets betekenen in de praktijk. Maar vooral: keep up the good work!"

Met die woorden kijkt Jan met vertrouwen en optimisme naar de toekomst van KIN. De ambitie, noodzaak en urgentie die KIN kenmerken, zullen volgens hem ook in de komende jaren de drijvende krachten zijn achter het succes van het initiatief.

Colofon

KIN's eerste verjaardagsmagazine is een uitgave van het Klimaatonderzoek Initiatief Nederland (KIN), onderdeel van NWO.
Adres: PO Box 3021, 3502 GA Utrecht
Contact: contact@hetkin.nl,

Auteurs en vormgevers:
- Ninarosa Juffermans (communicatieadviseur; tekstredactie en project management)
- Lisa Berkouwer (communicatiemedewerker; vormgeving)
- Michiel van den Hout (algemeen directeur; tekstredactie)
- Nick Boer (communicatiemedewerker; tekstredactie)

Fotografie:
- Studio Oostrum (portretfoto Linda Steg)
- Jasmijn de Lange (portretfoto's KIN-teamleden, Pact launch, THRIVE)
- Denise Roggeveen (portretfoto Martijn Bart)
- Bastiaan Heus (portretfoto Sanli Faez)
- Bart van Overbeeke (portretfoto Heleen de Coninck)
- Martien Versteegh (Crutzenworkshop)

Dank aan:
- Heleen de Coninck, Gerard van der Steenhoven, Jan de Boer, Linda Steg, Martijn Bart, Sanli Faez (bijdrage aan de interviews)

© Klimaatonderzoek Initiatief Nederland (KIN), Utrecht 2024
Sommige rechten voorbehouden / Some rights reserved
Creative Commons licentie [Naamsvermelding 4.0 Nederland].
De inhoud van deze publicatie mag (gedeeltelijk) worden gebruikt en overgenomen voor niet-commerciële doeleinden.
Wijzigingen aan de inhoud zijn niet toegestaan.
Citaten moeten altijd worden aangegeven.

Met het KIN willen we de bijdrage van de wetenschap aan het versnellen van systeemtransities vergroten. Onze ambitie is het versnellen van de transitie naar een klimaatneutrale en klimaatbestendige wereld door optimale inzet van bestaande wetenschappelijke kennis en ontwikkeling van nieuwe kennis.

KIN Klimaatonderzoek Initiatief Nederland

Samen transities versnellen

1 jaar!